

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 27

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 10 ianuarie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 553 din 18 septembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică	2–6
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
155/2018. — Ordin al ministrului afacerilor interne pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 140/2017 privind situația centralizată a clădirilor care sunt necorespunzătoare din punctul de vedere al condițiilor de detenție.....	6
1.540/2018/14. — Ordin al ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale privind modificarea Schemei de ajutor <i>de minimis</i> pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020, aprobată prin Ordinul ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale nr. 951/780/2018	7
ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI	
214/2018. — Ordin privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 72/2017 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru grupurile generatoare sincrone	8–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 553**

din 18 septembrie 2018

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 alin. (2)
din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina-Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, excepție ridicată de comuna Bistrița Bârgăului, județul Bistrița, prin primar, în Dosarul nr. 3.333/86/2017 al Tribunalului Suceava — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.858D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens arată că textul de lege criticat nu contravine dispozițiilor art. 16 din Constituție, dat fiind faptul că este aplicabil tuturor destinatarilor normei juridice, în mod egal. Se mai arată că instituirea unei proceduri speciale administrative nu încalcă dreptul de acces liber la justiție, câtă vreme părțile au o cale de atac în justiție împotriva deciziei administrative. În ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 44 din Constituție se arată că statul are dreptul de a hotărî asupra regimului juridic al bunurilor intrate în proprietatea sa. De asemenea invocă jurisprudența Curții Constituționale în materie, respectiv deciziile nr. 896 din 16 septembrie 2008, nr. 288 și nr. 301 din 3 martie 2009.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 17 noiembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 3.333/86/2017, **Tribunalul Suceava — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică.** Excepția a fost ridicată de comuna Bistrița Bârgăului, județul Bistrița, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în revendicare imobiliară.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că textul de lege criticat nu permite foștilor proprietari ai bunurilor preluate de stat fără titlu valabil sau succesorilor acestora să formuleze acțiunea în revendicare, reglementată de Codul civil, în cazul în care imobilele revendicate fac obiect al unor legi speciale de reparație. Se susține că, în acest mod, se instituie o discriminare între foștii proprietari, respectiv între cei

care intentează acțiunea în revendicare, pe de o parte, și cei care recurg la revendicarea imobilelor în temeiul legilor speciale de reparație, pe de altă parte. Or, condiționarea, prin lege, a acordării măsurilor reparatorii exclusiv prin legi reparatorii speciale reprezintă o măsură care înfrânge principiul constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor, prin instituirea unei discriminări, în detrimentul celor care acționează prin formularea acțiunii de drept comun, respectiv acțiunea în revendicare. Se mai susține că, în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 22 octombrie 1996, pronunțată în Cauza *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*), principiul interzicerii discriminării, reglementat de art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, presupune aplicarea unui tratament juridic egal unor persoane aflate în situații juridice identice. Astfel, există discriminare atunci când unor persoane aflate în situații identice sau comparabile le este aplicat un tratament juridic diferit sau atunci când un individ se vede, fără o justificare adecvată, mai bine tratat decât altul, respectiv, în sensul art. 14 din Convenția europeană, atunci când autoritățile statului introduc distincții între situații analoage sau comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Se mai susține că, pentru a se reține nesocotirea principiului interzicerii discriminării, trebuie întrunite cumulativ următoarele elemente: unor persoane aflate în situații juridice analoage sau comparabile să le fie aplicat un tratament juridic preferențial, iar această distincție să nu își găsească nicio justificare obiectivă sau rezonabilă. Se susține că, în speță, nu există o astfel de justificare a diferenței de tratament juridic, reglementată prin textul de lege criticat, respectiv aceasta nu vizează un scop legitim și nu este proporțională cu scopul vizat, dat fiind faptul că fostul proprietar care dorește să intenteze acțiunea în revendicare este plasat pe o poziție de inferioritate juridică, deoarece nu îi este permisă intentarea acțiunii în revendicare, potrivit dreptului comun, dacă bunurile preluate de stat cu titlu abuziv fac obiectul unor legi speciale de reparație.

6. Se mai susține că, pentru aceleași motive, este încălcat și principiul constituțional al accesului liber la justiție. În acest sens se mai arată că legile speciale reparatorii au o aplicabilitate limitată în timp, aspect care presupune o serie de condiții limitative, printre care termene speciale, situație diametral opusă față de mijlocul procesual al acțiunii în revendicare, care este imprescriptibilă; prin urmare, nu poate fi acceptat faptul că persoanele îndreptățite la restituire sunt obligate să recurgă la revendicarea în temeiul legilor speciale de reparație. Se arată că autoarea excepției a fost în imposibilitate de a respecta termenele imperative impuse de legea specială de reparație, dat fiind faptul că, la acel moment, din motive neimputabile, nu a avut posibilitatea să facă dovada dreptului de proprietate.

7. În ceea ce privește invocarea încălcării dispozițiilor art. 21 alin. (4) din Constituție, referitoare la caracterul facultativ și gratuit al jurisdicțiilor speciale administrative, se susține că, în concordanță cu dispozițiile art. 52 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, comisia locală este autoritate publică cu activitate administrativă, iar comisia județeană este autoritate publică cu activitate administrativ-jurisdicțională. Prin urmare, în

condițiile în care organele implicate în procedura de restituire ce face obiectul legilor speciale de reparație, respectiv comisia locală și comisia județeană, sunt jurisdicții administrative, este evident că apelarea la concursul acestora de către persoanele îndreptățite la restituire ar trebui să aibă un caracter facultativ. Astfel, textul de lege criticat nu poate exclude foștii proprietari de la posibilitatea recurgerii la acțiunea în revendicare, în condițiile în care parcurgerea etapelor administrative trebuie să aibă un caracter facultativ.

8. Se mai susține că, potrivit dispozițiilor art. 44 alin. (1) din Constituție, dreptul de proprietate este garantat, atât în ceea ce privește garantarea atributelor dreptului de proprietate, cât și în sensul garantării posibilității titularului dreptului de proprietate de a-și apăra dreptul, în speță, prin intentarea acțiunii în revendicare. Prin urmare, măsurile legislative nu pot determina ingerințe în dreptul de proprietate privată, în sensul imposibilității recurgerii la acțiunea în revendicare, exercitată de proprietarul neposesor împotriva posesorului neproprietar.

9. De asemenea se invocă încălcarea dispozițiilor art. 53 din Constituție, cu motivarea că imposibilitatea exercitării acțiunii în revendicare nu întrunește condițiile restrictive de restrângere a exercițiului unui drept. Se mai arată că, prin Sentința nr. 3.538/2010, pronunțată de Judecătoria Bistrița, în Dosarul nr. 3.538/190/2010, s-a dispus înființarea colii funciare Bistrița Bârgăului, partea a VI-a, cu nr. top 1-35, fiind recunoscut dreptul de proprietate al autoarei excepției, astfel încât aceasta deține un „bun actual”, în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

10. **Tribunalul Suceava — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens se apreciază că reglementarea criticată este clară, precisă și previzibilă, destinatarul normei juridice fiind capabil să își adapteze conduita în funcție de conținutul acesteia, fiind adoptată de legiuitor în cadrul atribuțiilor sale conferite de art. 126 alin. (2) din Constituție. Se mai apreciază că instituirea unei proceduri speciale de reparație, cu privire la bunurile preluate de stat fără titlu valabil ori prin viciera consimțământului, în perioada regimului comunist, nu semnifică încălcarea accesului liber la justiție ori restricții în stabilirea dreptului de proprietate, ci este dictată de necesitatea lămuririi raporturilor juridice litigioase, într-un termen rezonabil, în sensul clarificării și asigurării securității raporturilor juridice. În ceea ce privește susținerile privind încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție se apreciază că egalitatea părților în fața legii și a autorităților judiciare implică judecarea proceselor de aceleași organe judiciare și potrivit aceluiași reguli procedurale. De asemenea, existența unor organe de jurisdicție specializate, în afara sistemului instanțelor judecătorești ori instituirea unor reguli speciale de procedură nu exclude egalitatea părților, deoarece organele de jurisdicție specializate soluționează toate litigiile date de legea specială în competența lor jurisdicțională, fără nicio discriminare, iar regulile procedurale speciale se aplică oricărei persoane care este parte într-un litigiu supus acestor reguli. Totodată, legislația procesuală în vigoare nu instituie restricții sau privilegii, fiecare parte având dreptul la aceleași probe, apărări și căi de atac. Se mai apreciază că neurmarea procedurii speciale, prevăzută de legile reparatorii, nu constituie fine de neprimire ale unei acțiuni formulate pe calea dreptului comun, accesul liber la justiție fiind garantat de art. 21 alin. (1) din Constituție, atât timp cât părților interesate le este asigurată posibilitatea de a formula o cale de atac.

11. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 44 alin. (1) din Constituție, instanța de judecată invocă jurisprudența Curții Constituționale, prin care s-a statuat că trebuie să se recunoască statului dreptul de a hotărî neîngrădit asupra regimului juridic al bunurilor intrate în proprietatea sa, în baza unor titluri conforme cu legislația existentă în momentul

dobândirii dreptului său de proprietate, precum și de a stabili modul în care — prin restituire în natură, prin plata unor despăgubiri sau orice altă modalitate — foștii proprietari sau moștenitorii acestora vor beneficia de reparații pentru prejudiciile suferite prin aplicarea unor prevederi legislative din perioada regimului comunist. De asemenea se apreciază că modul în care sunt stabilite criteriile de apreciere a valabilității titlurilor prin care bunurile au fost dobândite, pe baza raportării acestora la cadrul constituțional și legal existent, reprezintă o opțiune a legiuitorului. Se mai invocă jurisprudența Curții Constituționale cu privire la textul de lege criticat.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

13. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens se consideră că textul de lege criticat nu îngrădește principiul accesului liber la justiție, ci, dimpotrivă, reprezintă o concretizare a acestuia, în acest caz instanțele de judecată fiind competente să stabilească valabilitatea titlului de proprietate. În legătură cu invocarea dispozițiilor art. 44 alin. (1) din Constituție se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 73 din 19 iulie 1995, precum și Decizia nr. 301 din 3 martie 2009.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 24 noiembrie 1998, potrivit căruia: „(2) *Bunurile preluate de stat fără un titlu valabil, inclusiv cele obținute prin viciera consimțământului, pot fi revendicate de foștii proprietari sau de succesorii acestora, dacă nu fac obiectul unor legi speciale de reparație.*”

17. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1) privind accesul liber la justiție și alin. (4) privind jurisdicțiile speciale administrative, art. 44 alin. (1) referitoare la garantarea dreptului de proprietate și art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*. De asemenea sunt invocate dispozițiile art. 14 — *Interzicerea discriminării*, cuprinse în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că textul de lege criticat, în aplicarea principiului *restitutio in integrum*, dispune cu privire la posibilitatea revendicării bunurilor preluate de stat fără titlu sau cu un titlu nevalabil, în temeiul dispozițiilor de drept comun, cuprinse în Codul civil, cu excepția cazurilor în care aceste bunuri fac obiectul unor legi speciale de reparație. În acest din urmă caz, revendicarea bunurilor preluate de stat este posibilă doar în temeiul normelor speciale cuprinse în legea cu caracter reparator, printr-o procedură administrativă obligatorie, prealabilă sesizării instanțelor judecătorești.

19. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că, în condițiile inexistenței unei opțiuni de a alege între aplicarea dreptului comun în materia revendicării și aplicarea legii speciale de reparație, textul de lege criticat instituie un regim juridic discriminatoriu, în ceea ce privește posibilitatea foștilor proprietari de a obține restituirea bunurilor preluate de stat. Analizând ipoteza normativă a textului de lege criticat, Curtea reține că acesta exclude un concurs între aplicarea legii generale și a legii speciale, reglementând în mod expres faptul că, după intrarea în vigoare a legii speciale reparatorii, acțiunea în revendicare, de drept comun, nu mai poate constitui temei al revendicării, în virtutea principiului general de drept *specialia generalibus derogant*. Așadar, ipoteza normativă a textului de lege criticat plasează destinatarul normei în aceeași situație juridică, acordându-le posibilitatea revendicării imobilelor în cauză, fie pe calea acțiunii în revendicare, aplicabilă până la intrarea în vigoare a legii speciale, fie pe calea legii reparatorii speciale. Or, având în vedere principiul general de drept *electa una via non datur recursus ad alteram*, precum și principiul securității raporturilor juridice, nu se poate susține că persoanele care, utilizând procedura legii speciale reparatorii, nu mai pot exercita, ulterior, acțiunea în revendicare de drept comun se află într-o situație juridică discriminatorie, cu încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi.

20. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie 2006, Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011, sau Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014, paragraful 55). Or, în speță, situația prevăzută de ipoteza normei se referă la momentul adoptării legislației speciale, cu caracter reparator, față de care își găsește aplicarea un regim juridic sau altul, respectiv revendicarea fie în condițiile dreptului comun, până la un anumit moment temporar (intrarea în vigoare a legii speciale), fie în temeiul legii speciale. Așadar, criteriul în funcție de care devin incidente dispozițiile de drept comun, respectiv, dispozițiile legii speciale de reparație, este un criteriu obiectiv și rezonabil, nefiind instituit *intuitu personae*. Prin urmare, având în vedere faptul că textul de lege criticat se aplică tuturor celor aflați în situația prevăzută în ipoteza normativă, fără nicio discriminare, pe considerente arbitrare, nu este întemeiată raportarea criticii de neconstituționalitate la dispozițiile constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și nici la principiul nediscriminării, cuprins în art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

21. De altfel, Curtea Constituțională, în jurisprudența sa referitoare la textul de lege criticat, a statuat că sintagma „*dacă nu fac obiectul unor legi speciale de reparație*”, cuprinsă în art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998, nu are semnificația unei încălcări a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție, având în vedere că legiuitorul, în virtutea competențelor sale constituționale, este îndreptățit să impună o reglementare specială într-un anumit domeniu, aplicând astfel principiul *specialia generalibus derogant*. De asemenea, în jurisprudența Curții, s-a mai reținut că trebuie să se recunoască statului dreptul de a hotărî neîngrădit asupra regimului juridic al bunurilor intrate în proprietatea sa în baza unor titluri conforme cu legislația existentă în momentul dobândirii dreptului său de proprietate, precum și de a stabili modul în care — prin restituire

în natură, prin plata unor despăgubiri sau în orice altă modalitate — foștii proprietari sau moștenitorii acestora vor beneficia de reparații pentru prejudiciile suferite prin aplicarea unor prevederi legislative în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 117 din 16 februarie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 22 martie 2006, precum și Decizia nr. 896 din 16 septembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 713 din 21 octombrie 2008).

22. Autoarea excepției de neconstituționalitate mai susține că textul de lege criticat încalcă și principiul constituțional al accesului liber la justiție, prin obligarea persoanelor îndreptățite la restituire să recurgă la revendicarea în temeiul legilor speciale de reparație. În acest sens se susține că legile speciale reparatorii au o aplicabilitate limitată în timp, aspect care presupune o serie de condiții limitative, printre care termene speciale, situație diametral opusă față de mijlocul procesual al acțiunii în revendicare.

23. În legătură cu aceste susțineri, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut, ci este susceptibil de anumite limitări sau condiționări, de natură a permite valorificarea în bune condiții a dreptului vizat. Astfel, reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept, subiectiv sau procesual, inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul drepturilor altor titulari, în egală măsură ocrotite. De asemenea, Curtea a mai statuat că principiul accesului liber la justiție implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 400 din 5 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.012 din 3 noiembrie 2004, Decizia nr. 894 din 5 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 din 24 ianuarie 2007, sau Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006).

24. Aplicând aceste considerente de principiu la prezenta cauză, Curtea reține că instituirea unei reglementări speciale, în materia revendicării imobilelor preluate de stat, derogatorii de la dreptul comun, cu consecința imposibilității recurgerii la acțiunea în revendicare, reglementată de Codul civil, nu este de natură să contravină principiului constituțional al accesului liber la justiție, atât timp cât persoanelor îndreptățite la restituire li se recunoaște un drept efectiv de acces la instanță, respectiv atât timp cât, după parcurgerea procedurii administrative prealabile, legea specială conferă și calea contestației la instanță. Or, din acest punct de vedere, al recunoașterii dreptului la acțiune în justiție, în temeiul legislației adoptate în materia restituirii bunurilor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist, Curtea reține că acesta era prevăzut de art. 53—56 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, art. III din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 299 din 4 noiembrie 1997, art. 2 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 1 septembrie 2005, art. 2 alin. (6), art. 3 alin. (7), art. 6 alin. (2) și art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 1 septembrie 2005, art. 21 alin. (5), art. 26 alin. (3), art. 28 alin. (3) și (4) din Legea

nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 798 din 2 septembrie 2005 și art. 19 și art. 20 din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005. De asemenea, potrivit art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, instanța de judecată este competentă să se pronunțe atât asupra deciziilor emise de entitatea investită de lege cu atribuții în finalizarea procesului de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist, respectiv Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, cât și asupra refuzului acesteia de a soluționa cererile adresate în temeiul legilor reparatorii în materia proprietății. Totodată, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiile Unite nr. XX din 19 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 12 noiembrie 2007, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, în ceea ce privește aplicarea prevederilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, instanțelor de judecată li s-a recunoscut o jurisdicție deplină, inclusiv în ceea ce privește analiza fondului dreptului la restituire, prin soluționarea pe fond nu numai a contestației formulate împotriva deciziei/dispoziției de respingere a cererilor prin care s-a solicitat restituirea în natură a imobilelor preluate abuziv, ci și a notificării persoanei pretins îndreptățite, în cazul refuzului nejustificat al entității deținătoare de a răspunde la notificarea părții interesate.

25. Tot în legătură cu acest aspect, referitor la pretinsa încălcare a principiului constituțional al accesului liber la justiție, autoarea excepției mai arată că a fost în imposibilitate de a respecta termenele imperative impuse de legea specială de reparație, dat fiind faptul că, la acel moment, din motive neimputabile, nu a avut posibilitatea să facă dovada dreptului de proprietate. Or, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că și împrejurarea referitoare la faptul că, prin neparcurgerea procedurii administrative ori prin nerespectarea termenelor legale, cel interesat ar putea pierde dreptul de acces la justiție nu este de natură să demonstreze neconstituționalitatea procedurii administrative prealabile, accesul liber la justiție semnificând faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări. Mai mult, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât cu respectarea cadrului legal stabilit de legiuitor, care, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, are legitimarea constituțională de a stabili procedura de judecată. Aceasta implică și reglementarea unor termene, după a căror expirare valorificarea dreptului nu mai este posibilă (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 476 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 12 noiembrie 2014). În acest sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia instituirea unei proceduri prealabile nu este incompatibilă cu prevederile art. 6 din Convenție, dacă ea este supusă ulterior unui control judecătorec, dreptul de acces la un tribunal fiind susceptibil de unele limitări implicite sau explicite, întrucât, prin însăși natura lui, el presupune o reglementare din partea statului, în cadrul marjei sale de apreciere, recunoscută de Convenție (cu titlu exemplificativ, Hotărârea din 23 iunie 1981, pronunțată în Cauza *Le Compte, Van Leuven și De Meyere împotriva Belgiei*, sau Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57).

26. În ceea ce privește invocarea dispozițiilor constituționale privind garantarea dreptului de proprietate, motivat de faptul că fostul proprietar nu poate exercita acțiunea în revendicare, în subsidiar față de parcurgerea procedurii de restituire reglementată prin legile speciale de reparație, în jurisprudența sa, Curtea reține jurisprudența sa constantă, în care s-a statuat că modul de reparare a injustițiilor și abuzurilor din legislația trecută ține de opțiunea exclusivă a legiuitorului, iar prevederile de lege criticate sunt în acord cu cele ale art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, potrivit căreia conținutul și limitele dreptului de proprietate sunt stabilite de lege (a se vedea Decizia nr. 202 din 18 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 19 iunie 2013).

27. Referitor la invocarea încălcării dispozițiilor art. 53 din Constituție, Curtea reține că, nefiind constatată nicio încălcare a drepturilor fundamentale, prevederile art. 53 din Constituție nu sunt incidente în cauză. De altfel, Curtea mai reține că, în sensul jurisprudenței sale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut, el putând fi supus unor limitări, implicit admise, din partea statului, prin anumite condiții de formă sau de fond impuse de legiuitor. Prin urmare, imposibilitatea exercitării acțiunii în revendicare, în privința bunurilor preluate de stat fără un titlu valabil, dacă acestea fac obiectul unor legi speciale de reparație, care conferă calea specială de acces la justiție, nu constituie o restrângere a accesului liber la justiție, ci o configurare a acestui drept, fără a putea fi reținută o afectare a dreptului, în chiar substanța sa. În sensul jurisprudenței Curții, stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului la justiție, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție. Totodată, Curtea a mai statuat că accesul liber la justiție este pe deplin respectat ori de câte ori partea interesată, în vedere valorificării unui drept sau interes legitim, poate să se adreseze cel puțin o singură dată unei instanțe naționale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2004, Decizia nr. 71 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 27 ianuarie 2009, sau Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015). Prin urmare, prevederile art. 53 din Constituție nu sunt incidente în cauză.

28. De asemenea, în legătură cu invocarea prevederilor art. 21 alin. (4) din Constituție, referitor la caracterul facultativ și gratuit al jurisdicțiilor administrative, Curtea reține că obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate se referă la posibilitatea foștilor proprietari sau a succesorilor acestora de a formula acțiune în revendicarea bunurilor preluate abuziv, dacă acestea nu fac obiectul unor legi speciale de reparație. Or, prin invocarea prevederilor art. 21 alin. (4) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate își circumstanțiază critica la o reglementare proprie legii speciale la care face referire textul de lege criticat. Prin urmare, critica de neconstituționalitate, formulată din această perspectivă, nu privește norma juridică supusă controlului de constituționalitate, ci însuși modul de desfășurare a procedurii reglementate prin legea specială de reparație. Astfel, o asemenea critică depășește conținutul normativ al art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998, vizând în mod direct și nemijlocit prevederile art. 52 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, act normativ care nu constituie obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate, Curtea Constituțională neputându-și extinde controlul de constituționalitate și în privința altui act normativ, întrucât s-ar sesiza din oficiu.

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de comuna Bistrița Bârgăului, județul Bistrița, prin primar, în Dosarul nr. 3.333/86/2017 al Tribunalului Suceava — Secția I civilă și constată că prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Suceava — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 septembrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina-Loredana Gulie

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ORDIN

pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 140/2017 privind situația centralizată a clădirilor care sunt necorespunzătoare din punctul de vedere al condițiilor de detenție

În temeiul art. 7 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/2008, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul afacerilor interne emite următorul ordin:

Art. I. — Numărul curent 33 din anexa la Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 140/2017 privind situația centralizată a clădirilor care sunt necorespunzătoare din punctul de vedere al condițiilor de detenție, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 901 din 16 noiembrie 2017, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Nr. crt.	Centrul de reținere și arestare preventivă din cadrul	Condiții corespunzătoare	Condiții necorespunzătoare	Criterii de neconformitate potrivit art. 55 ¹ din Legea nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare
0	1	2	3	4
„33.	I.P.J. Sibiu	Începând cu data de 4.10.2018	24.07.2012— 3.10.2018	art. 55 ¹ alin. (3) lit. e)”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul afacerilor interne,
Carmen Daniela Dan

București, 28 decembrie 2018.
Nr. 155.

MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE

Nr. 1.540 din 19 decembrie 2018

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR ȘI SOCIETĂȚII

INFORMAȚIONALE

Nr. 14 din 4 ianuarie 2019

ORDIN

privind modificarea Schemei de ajutor *de minimis* pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020, aprobată prin Ordinul ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale nr. 951/780/2018

În temeiul Regulamentului (UE) nr. 1.407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*,

luând în considerare prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările și completările ulterioare,

ținând cont de Avizul Consiliului Concurenței nr. 16.690 din 12 decembrie 2018 referitor la proiectul de ordin privind modificarea Schemei de ajutor *de minimis* pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere” din cadrul Programului operațional competitivitate, aprobată prin Ordinul ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale nr. 951/780/2018,

având în vedere Referatul Organismului intermediar pentru societatea informațională nr. 11.989 din 28 noiembrie 2018, în temeiul art. 14 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 52/2018 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene, cu modificările ulterioare, și al art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 36/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul fondurilor europene și ministrul comunicațiilor și societății informaționale emit prezentul ordin.

Art. I. — Schema de ajutor *de minimis* pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020, aprobată prin Ordinul ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale nr. 951/780/2018, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 din 15 octombrie 2018, se modifică după cum urmează:

1. **La capitolul VII, articolul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 11. — Beneficiari ai măsurilor de ajutor *de minimis* sunt următoarele categorii: întreprinderi (microîntreprinderi,

întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii) care își desfășoară activitatea în România, centrate pe domeniul TIC, sau întreprinderi (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii) care își desfășoară activitatea în România, în cadrul clusterelor centrate pe domeniul TIC, sau consorții (parteneriate) de microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii care își desfășoară activitatea în România, în cadrul clusterelor centrate pe domeniul TIC. Întreprinderile care aplică individual sau grupate în consorții trebuie să se încadreze în categoria IMM, conform Legii nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare. În cazul consorțiilor de întreprinderi, ajutorul prevăzut în prezenta schemă de ajutor *de minimis* se acordă atât liderului de consorțiu, cât și partenerilor.”

2. **La capitolul IX, alineatul (2) al articolului 15 se abrogă.**

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul fondurilor europene,

Rovana Plumb

Ministrul comunicațiilor și societății informaționale,

Alexandru Petrescu

ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 72/2017 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru grupurile generatoare sincrone

Având în vedere prevederile art. 36 alin. (7) lit. n) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 7 alin. (1) și (4) din Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare, ale art. 6 alin. (11) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind cerințele de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.228/2003,

în temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. c) și d) și ale art. 9 alin. (1) lit. h) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 72/2017 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru grupurile generatoare sincrone, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 și 688 bis din 24 august 2017, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 4. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă:

a) articolul 40, dispozițiile capitolului 5.4.1. «Grupuri generatoare dispecerizabile racordate la rețelele electrice de interes public», dispozițiile capitolului 5.4.2. «Cerințe asupra echipamentelor de telecomunicații», cu excepția articolului 176, și dispozițiile capitolului 5.4.4. «Sisteme de telecomunicații și achiziții de date și telemăsurare», cu excepția articolului 187, din Codul tehnic al rețelei electrice de transport, Partea I — Reguli generale de bază, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 20/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 828 din 8 septembrie 2004, cu modificările ulterioare;

b) dispozițiile capitolului 4.4.1. «Grupuri generatoare dispecerizabile» și 4.4.3. «Sisteme de telecomunicații și achiziții de date», cu excepția punctelor 4.4.3.1. și 4.4.3.2. din Codul tehnic al rețelelor electrice de distribuție, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 128/2008, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 26 ianuarie 2009.”

2. Anexa se modifică și se completează după cum urmează:

a) La articolul 3 alineatul (1) litera (a), punctul iv) se modifică și va avea următorul cuprins:

„iv) lucrările de modernizare/retehnologizare sunt:

1. înlocuirea generatorului sincron sau modificarea tipului de regulator de tensiune (inclusiv ale sistemelor de excitație), regulator de viteză, PSS, respectiv modificarea reactanțelor sincrone și tranzitorii, modificarea diagramei P-Q, inclusiv cu introducerea de noi echipamente de compensare, modificarea sistemelor de reglaj al puterii active/reactive, cu condiția ca aceste modificări să permită respectarea prevederilor prezentei norme;
2. modificarea capacității de producere a grupului generator sincron care conduce la creșterea capacității maxime cu cel puțin 10% pentru grupurile

generatoare sincrone de categoria C, respectiv cu cel puțin 5% pentru cele din categoria D;

3. trecerea grupului generator sincron în categoria superioară.”

b) La articolul 3 alineatul (2), litera (b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(b) gestionarul grupului generator sincron a încheiat un contract ferm pentru achiziționarea elementelor principale de generare a energiei, în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a Regulamentului, respectiv până la data de 17.05.2018. Gestionarul instalației de producere a energiei electrice are obligația să notifice operatorul de rețea relevant (OTS sau OD, după caz) asupra încheierii contractului, în termen de cel mult 30 de luni de la intrarea în vigoare a regulamentului. Notificarea prezentată de gestionarul instalației de producere a energiei electrice ORR și OTS conține cel puțin titlul contractului, data semnării și data intrării în vigoare, precum și specificațiile echipamentelor principale de producere care urmează a fi construite, asamblate sau achiziționate.”

c) După articolul 7 se introduce un nou articol, articolul 71, cu următorul cuprins:

„Art. 71. — (1) În cazul grupurilor generatoare sincrone racordate la rețelele electrice ale platformelor industriale, clasificarea acestora se realizează în funcție de capacitatea (puterea) lor maximă, indiferent de nivelul de tensiune la care acestea sunt racordate.

(2) Proprietarul rețelelor electrice din platforma industrială, în coordonare cu OD sau OTS, după caz, poate solicita prin caietul de sarcini cerințe suplimentare de racordare, specifice categoriei D (dacă tensiunea punctului de racordare a platformei industriale este mai mare sau egală cu 110 kV), însoțită de o justificare tehnică din care rezultă că aceste cerințe au scopul de a asigura siguranța în funcționare a platformei industriale.”

d) La articolul 9, litera (b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(b) În ceea ce privește capacitatea de a suporta viteze de variație a frecvenței:

- i) grupul generator sincron trebuie să rămână conectat la rețea și să funcționeze la o viteză de variație a frecvenței de cel mult ± 2 Hz/sec pentru un interval de timp de 500 ms, de cel mult $\pm 1,5$ Hz/s pentru un interval de timp de 1.000 ms și de cel mult $\pm 1,25$ Hz/s pentru un interval de timp de 2.000 ms în funcție de tipul de tehnologie, de puterea de scurtcircuit a

sistemului în punctul de racordare și de inerția disponibilă la nivelul zonei sincrone;

- ii) valorile prevăzute la pct. i) se comunică gestionarului grupului generator sincron, la emiterea ATR;
- iii) operatorul de rețea relevant coordonează reglajul protecției din punctul de racordare la viteza de variație a frecvenței grupului generator sincron, la punerea în funcțiune.

Tabelul 1A. Durata minimă de timp în care un grup generator sincron trebuie să fie capabil să rămână conectat la rețea și să funcționeze la frecvențe care se abat de la valoarea nominală

Domeniul de frecvențe	Durata de funcționare
47,5 Hz — 48,5 Hz	Minimum 30 de minute
48,5 Hz — 49 Hz	Minimum 30 de minute
49 Hz — 51 Hz	Nelimitat
51,0 Hz — 51,5 Hz	30 de minute”

e) Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — Grupurile generatoare sincrone de categorie A trebuie să aibă capabilitatea de a asigura un răspuns limitat la abaterile de frecvență, respectiv la creșterile de frecvență peste valoarea nominală de 50 Hz (RFA-CR), astfel:

(a) la creșterile de frecvență, grupul generator sincron trebuie să scadă puterea activă produsă corespunzător variației de frecvență, în conformitate cu figura 1A și cu următorii parametrii:

- i) pragul de frecvență de la care grupul generator sincron asigură răspunsul la creșterea de frecvență este 50,2 Hz;
- ii) valoarea statismului setat se situează între 2% și 12% și este dispusă de operatorul de rețea relevant prin dispoziții de dispecer, la punerea în funcțiune a grupului generator sincron. De regulă, valoarea statismului este de 5%;
- iii) grupul generator sincron trebuie să fie capabil să scadă puterea activă corespunzătoare variației de frecvență cu o întârziere inițială mai mică de 2 secunde. În cazul în care această întârziere este mai mare de două secunde, gestionarul grupului generator sincron justifică această întârziere, furnizând dovezi tehnice către OTS. Timpul de scădere a puterii, în cazul creșterii de frecvență, trebuie să fie mai mic sau egal cu 8 secunde pentru o variație de putere de 45% din puterea activă maximă;

(b) la atingerea puterii corespunzătoare abaterii de frecvență (sub acțiunea reglajului automat) până la puterea minimă de reglaj, grupul generator sincron este capabil:

- i) să stabilizeze puterea activată, în banda de toleranță admisă (de regulă, $\pm 5\% P_n$), într-un timp de maximum 30 de secunde și să funcționeze în continuare la acest nivel sau
- ii) să reducă în continuare puterea activă produsă, conform dispoziției de dispecer și în conformitate cu propria caracteristică tehnică, transmisă odată cu datele tehnice și care nu se abate de la caracteristicile funcționale ale grupurilor generatoare sincrone de același tip;

(c) abaterea permisă pentru atingerea nivelului minim de reglaj este de $\pm 5\% P_n$;

(d) grupul generator sincron trebuie să fie stabil pe durata funcționării în modul RFA-CR, la creșteri ale frecvenței peste 50,2 Hz. Când RFA-CR este activ, consemnul RFA-CR prevalează asupra oricărei referințe a puterii active.”

f) Articolul 12 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 12. — OTS stabilește reducerea de putere activă produsă de grupul generator sincron față de puterea activă maximă produsă, ca urmare a scăderii frecvenței, în limitele admisibile prezentate în figura 2A, astfel:

(a) la scăderea frecvenței sub 49 Hz se admite reducerea de putere activă de la puterea maximă produsă, cu un procent egal cu 2% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Timpul maxim necesar stabilizării frecvenței sistemului și în care are loc reducerea puterii active este de 30 de secunde (t_2). Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime produse în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei punctate;

(b) se admite reducerea de putere activă de la puterea activă maximă produsă la scăderea frecvenței sub 49,5 Hz, cu un procent maxim de 10% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz, dacă frecvența este mai mică decât 49,5 Hz pentru o durată mai mare de 30 s. Durata maximă de menținere a puterii active produse (reduse) la scăderea frecvenței este de 30 de minute (t_3), în lipsa unei dispoziții de dispecer, cu condiția ca frecvența să nu scadă sub 47,5 Hz. Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei continue;

(c) în cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, timpul t_3 are valoarea precizată la lit. (b).”

g) Articolul 13 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 13. — (1) Reducerea admisibilă de putere activă față de puterea activă maximă produsă, în cazul unor abateri de frecvență sub valoarea de 49,5 Hz, se stabilește:

(a) în condiții de mediu standard, corespunzătoare temperaturii de 20 de grade Celsius;

(b) în funcție de capabilitatea tehnică a grupurilor generatoare sincrone.

(2) Gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: -10°C , 0°C , 15°C , 25°C , 30°C , 40°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta normă tehnică.

(3) În cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: -10°C , -5°C , 0°C , 5°C , 10°C , 15°C , 25°C , 30°C , 35°C , 40°C , 45°C și 50°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta normă tehnică.

(4) Operatorul de rețea relevant ia în considerare, la stabilirea reducerii admisibile de putere activă față de puterea activă maximă produsă, limitele tehnice ale grupului generator sincron.

(5) Datele prevăzute la alin. (2) și (3) se transmit în etapa de punere în funcțiune, aferentă procesului de racordare.”

h) Articolul 14 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 14. — (1) Grupul generator sincron trebuie să fie prevăzut cu o interfață logică în scopul de a reduce puterea activă produsă până la oprire într-un timp de maximum cinci secunde de la recepționarea comenzii de deconectare.

(2) În regim normal de funcționare al rețelei electrice, grupul generator sincron trebuie:

(a) să nu producă în punctul de racordare/delimitare, după caz, variații rapide de tensiune mai mari de $\pm 5\%$ din tensiunea nominală a rețelei la care este racordat;

(b) să asigure în punctul de racordare/delimitare, după caz, calitatea energiei electrice conform cu standardele în vigoare (standardele europene și standardele de performanță ale rețelei de transport sau de distribuție, după caz), indiferent de instalațiile auxiliare aflate în funcțiune și oricare ar fi puterea produsă.

(3) Grupul generator sincron este monitorizat din punctul de vedere al calității energiei electrice în punctul de racordare pe durata testelor de verificare a conformității cu cerințele tehnice de racordare.”

i) La articolul 15, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Cerințele prevăzute la alin. (1) includ:

(a) domeniul de frecvență în care este admisă conectarea automată, respectiv (47,5÷51) Hz, domeniul de tensiune (0,9—1,1) Un, timpul de observare (inclusiv timpul de sincronizare) de maximum 300 de secunde;

(b) rampa admisă pentru creșterea puterii active după conectare, de maximum 20% din Pn/min (indicată de producătorul grupului generator sincron).”

j) Articolul 17 se abrogă.

k) Articolul 20 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 20. — Grupurile generatoare sincrone de categorie B trebuie să îndeplinească următoarele cerințe în ceea ce privește stabilitatea de frecvență:

(a) grupul generator sincron trebuie să rămână conectat la rețea și să funcționeze în domeniile de frecvență și în perioadele de timp prevăzute în tabelul 1B;

(b) În ceea ce privește capacitatea de a suporta viteze de variație a frecvenței:

i) grupul generator sincron trebuie să rămână conectat la rețea și să funcționeze la o viteză de variație a frecvenței de cel mult ± 2 Hz/sec pentru un interval de timp de 500 ms, de cel mult $\pm 1,5$ Hz/s pentru un interval de timp de 1.000 ms și de cel mult $\pm 1,25$ Hz/s pentru un interval de timp de 2.000 ms, în funcție de tipul de tehnologie, de puterea de scurtcircuit a sistemului în punctul de racordare și de inerția disponibilă la nivelul zonei sincrone;

ii) valorile prevăzute la pct. i) se comunică gestionarului grupului generator sincron, la emiterea ATR;

iii) operatorul de rețea relevant coordonează reglajul protecției din punctul de racordare la viteza de variație a frecvenței grupului generator sincron, la punerea în funcțiune.

Tabelul 1B. Durata minimă de timp în care un generator sincron trebuie să fie capabil să rămână conectat la rețea și să funcționeze la frecvențe care se abat de la valoarea nominală

Domeniul de frecvențe	Durata de funcționare
47,5 Hz — 48,5 Hz	Minimum 30 de minute
48,5 Hz — 49 Hz	Minimum 30 de minute
49 Hz — 51 Hz	Nelimitat
51,0 Hz — 51,5 Hz	30 de minute”

l) Articolul 21 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 21. — Grupurile generatoare sincrone de categorie B trebuie să aibă capacitatea de a asigura un răspuns limitat la abaterile de frecvență, respectiv la creșterile de frecvență peste valoarea nominală de 50 Hz (RFA-CR), astfel:

(a) la creșterile de frecvență, grupul generator sincron trebuie să scadă puterea activă produsă corespunzător variației

de frecvență, în conformitate cu figura 1B și cu următorii parametri:

i) pragul de frecvență de la care grupul generator sincron asigură răspunsul la creșterea de frecvență este 50,2 Hz;

ii) valoarea statismului setat se situează între 2% și 12% și este dispusă de operatorul de rețea relevant prin dispoziții de dispecer, la punerea în funcțiune a grupului generator sincron. De regulă, valoarea statismului este de 5%;

iii) grupul generator sincron trebuie să fie capabil să scadă puterea activă corespunzătoare variației de frecvență cu o întârziere inițială mai mică de 2 secunde. În cazul în care această întârziere este mai mare de două secunde, gestionarul grupului generator sincron justifică această întârziere, furnizând dovezi tehnice către OTS. Timpul de scădere a puterii, în cazul creșterii de frecvență, trebuie să fie mai mic sau egal cu 8 secunde pentru o variație de putere de 45% din puterea activă maximă;

(b) la atingerea puterii corespunzătoare abaterii de frecvență (sub acțiunea reglajului automat) până la puterea minimă de reglaj (puterea minimă stabilă), grupul generator sincron este capabil:

i) să stabilizeze puterea activată, în banda de toleranță admisă (de regulă, $\pm 5\%$ Pn), într-un timp de maximum 30 de secunde și să funcționeze în continuare la acest nivel; sau

ii) să reducă în continuare puterea activă produsă, conform dispoziției de dispecer și în conformitate cu propria caracteristică tehnică, transmisă odată cu datele tehnice și care nu se abate de la caracteristicile funcționale ale grupurilor generatoare sincrone de același tip;

(c) abaterea permisă pentru atingerea nivelului minim de reglaj este de $\pm 5\%$ Pn;

(d) grupul generator sincron trebuie să fie stabil pe durata funcționării în modul RFA-CR, la creșteri ale frecvenței peste 50,2 Hz. Când RFA-CR este activ, consemnul RFA-CR prevalează asupra oricărei referințe a puterii active.”

m) Articolul 23 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 23. — OTS stabilește reducerea de putere activă produsă de grupul generator sincron de categorie B față de puterea activă maximă produsă, ca urmare a scăderii frecvenței, în limitele admisibile prezentate în figura 2B, astfel:

(a) la scăderea frecvenței sub 49 Hz se admite reducerea de putere activă de la puterea maximă produsă, în procent egal cu 2% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Timpul maxim necesar stabilizării frecvenței sistemului și în care are loc reducerea puterii active este de 30 de secunde (t_2). Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime produse în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei punctate;

(b) se admite reducerea de putere activă de la puterea activă maximă produsă la scăderea frecvenței sub 49,5 Hz, cu un procent maxim de 10% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Durata maximă de menținere a puterii active produse (reduse) la scăderea frecvenței este de 30 de minute (t_3), în lipsa unei dispoziții de dispecer, cu condiția ca frecvența să nu scadă sub 47,5 Hz. Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei continue;

(c) în cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, timpul t_3 are valoarea prevăzută la lit. (b).”

n) Articolul 24 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 24. — (1) Reducerea admisibilă de putere activă față de puterea activă maximă produsă, în cazul unor abateri de frecvență sub valoarea de 49,5 Hz, se stabilește:

(a) în condiții de mediu standard, corespunzătoare temperaturii de 20 de grade Celsius;

(b) în funcție de capabilitatea tehnică a grupurilor generatoare sincrone.

(2) Gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: -10°C , 0°C , 15°C , 25°C , 30°C , 40°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 2 la prezenta normă tehnică.

(3) În cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: -10°C , -5°C , 0°C , 5°C , 10°C , 15°C , 25°C , 30°C , 35°C , 40°C , 45°C și 50°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 2 la prezenta normă tehnică.

(4) Operatorul de rețea relevant ia în considerare, la stabilirea reducerii admisibile de putere activă față de puterea activă maximă produsă, limitele tehnice ale generatoarelor sincrone.

(5) Datele prevăzute la alin. (2) și (3) se transmit în etapa de punere în funcțiune, aferentă procesului de racordare.”

o) La articolul 26, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Cerințele prevăzute la alin. (1) includ:

(a) domeniul de frecvență în care este admisă conectarea automată, respectiv $(47,5\div 51)$ Hz, domeniul de tensiune $(0,9\text{—}1,1)$ Un, timpul de observare (inclusiv timpul de sincronizare) de maximum 300 de secunde;

(b) rampa admisă pentru creșterea puterii active după conectare, de regulă, de maximum 20% din P_n/min (indicată de producătorul grupului generator sincron).”

p) Articolul 27 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 27. — Grupurile generatoare sincrone de categorie B trebuie să îndeplinească următoarele cerințe privind reglajul frecvență-putere activă:

(a) pentru a regla puterea activă produsă, grupul generator sincron este echipat cu o interfață (port de intrare) care să permită recepționarea unui consemn de putere în sensul de reducere. Grupul generator sincron va realiza consemnul de putere în maximum 60 de secunde, cu o precizie de $\pm 5\%$ P_n ; și

(b) operatorul de rețea relevant are dreptul de a stabili cerințele pentru echipamente suplimentare care să permită reglajul de la distanță al puterii active.”

q) La articolul 35, litera (b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(b) În ceea ce privește capacitatea de a suporta viteze de variație a frecvenței:

i) grupul generator sincron trebuie să rămână conectat la rețea și să funcționeze la o viteză de variație a frecvenței de cel mult ± 2 Hz/sec pentru un interval de timp de 500 ms, de cel mult $\pm 1,5$ Hz/s pentru un interval de timp de 1.000 ms și de cel mult $\pm 1,25$ Hz/s pentru un interval de timp de 2.000 ms, în funcție de tipul de tehnologie, de puterea de scurtcircuit a sistemului în punctul de racordare și de inerția disponibilă la nivelul zonei sincrone;

ii) valorile prevăzute la pct. i) se comunică gestionarului grupului generator sincron, la emiterea ATR;

iii) operatorul de rețea relevant coordonează reglajul protecției din punctul de racordare la viteza de variație a frecvenței generatorului sincron, la punerea în funcțiune.

Tabelul 1C. Durata minimă de timp în care un generator sincron trebuie să fie capabil să rămână conectat la rețea și să funcționeze la frecvențe care se abat de la valoarea nominală

Domeniul de frecvențe	Durata de funcționare
47,5 Hz — 48,5 Hz	Minimum 30 de minute
48,5 Hz — 49 Hz	Minimum 30 de minute
49 Hz — 51 Hz	Nelimitat
51,0 Hz — 51,5 Hz	30 de minute”

r) Articolul 36 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 36. — Grupurile generatoare sincrone de categorie C trebuie să aibă capabilitatea de a asigura un răspuns limitat la abaterile de frecvență, respectiv la creșterile de frecvență peste valoarea nominală de 50 Hz (RFA-CR), astfel:

(a) la creșterile de frecvență, grupul generator sincron trebuie să scadă puterea activă produsă corespunzător variației de frecvență, în conformitate cu figura 1C și cu următorii parametri:

i) pragul de frecvență de la care grupul generator sincron asigură răspunsul la creșterea de frecvență este 50,2 Hz;

ii) valoarea statismului setat se situează între 2% și 12% și este dispusă de operatorul de rețea relevant prin dispoziții de dispecer, la punerea în funcțiune a grupului generator sincron. De regulă, valoarea statismului este de 5%;

iii) grupul generator sincron trebuie să fie capabil să scadă puterea activă corespunzătoare variației de frecvență cu o întârziere inițială mai mică de 2 secunde. În cazul în care această întârziere este mai mare de două secunde, gestionarul grupului generator sincron justifică această întârziere, furnizând dovezi tehnice către OTS. Timpul de scădere a puterii, în cazul creșterii de frecvență, trebuie să fie mai mic sau egal cu 8 secunde pentru o variație de putere de 45% din puterea activă maximă;

(b) la atingerea puterii corespunzătoare abaterii de frecvență (sub acțiunea reglajului automat) până la puterea minimă de reglaj, grupul generator sincron este capabil:

i) să stabilizeze puterea activată, în banda de toleranță admisă (de regulă, $\pm 5\%$ P_n), într-un timp de maximum 30 de secunde și să funcționeze în continuare la acest nivel sau

ii) să reducă în continuare puterea activă produsă, conform dispoziției de dispecer și în conformitate cu propria caracteristică tehnică, transmisă odată cu datele tehnice și care nu se abate de la caracteristicile funcționale ale grupurilor generatoare sincrone de același tip;

(c) abaterea permisă pentru atingerea nivelului minim de reglaj este de $\pm 5\%$ P_n ;

(d) grupul generator sincron trebuie să fie stabil pe durata funcționării în modul RFA-CR, la creșteri ale frecvenței peste 50,2 Hz. Când RFA-CR este activ, consemnul RFA-CR prevalează asupra oricărei referințe a puterii active.”

s) Articolul 38 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 38. — OTS stabilește reducerea de putere activă produsă de grupul generator sincron de categorie C față de puterea activă maximă produsă, ca urmare a scăderii frecvenței, în limitele admisibile prezentate în figura 2C, astfel:

(a) la scăderea frecvenței sub 49 Hz se admite reducerea de putere activă de la puterea maximă produsă, în procent egal cu 2% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Timpul maxim

necesar stabilizării frecvenței sistemului și în care are loc reducerea puterii active este de 30 de secunde (t_2). Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime produse în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei punctate;

(b) se admite reducerea de putere activă de la puterea activă maximă produsă la scăderea frecvenței sub 49,5 Hz, cu un procent maxim de 10% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Durata maximă de menținere a puterii active produse (reduse) la scăderea frecvenței este de 30 de minute (t_3), în lipsa unei dispoziții de dispecer, cu condiția ca frecvența să nu scadă sub 47,5 Hz. Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei continue;

(c) în cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, timpul t_3 are valoarea prevăzută la lit. (b)."

t) Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 39. — (1) Reducerea admisibilă de putere activă față de puterea activă maximă produsă, în cazul unor abateri de frecvență sub valoarea de 49,5 Hz, se stabilește:

(a) în condiții de mediu standard, corespunzătoare temperaturii de 20 grade Celsius;

(b) în funcție de capabilitatea tehnică a grupurilor generatoare sincrone.

(2) Gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: 10°C, 0°C, 15°C, 25°C, 30°C, 40°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 3 la prezenta normă tehnică.

(3) În cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: 10°C, 5°C, 0°C, 5°C, 10°C, 15°C, 25°C, 30°C, 35°C, 40°C, 45°C și 50°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 3 la prezenta normă tehnică.

(4) Operatorul de rețea relevant ia în considerare la stabilirea reducerii admisibile de putere activă față de puterea activă maximă produsă limitele tehnice ale grupurilor generatoare sincrone.

(5) Datele prevăzute la alin. (2) și (3) se transmit în etapa de punere în funcțiune, aferentă procesului de racordare.”

u) La articolul 40, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Timpul de atingere a referinței de putere activă sau viteza de variație a puterii active la modificarea referinței se încadrează

în domeniul $(2\pm 40)\% P_n/\text{min}$ în funcție de tehnologie, timpul mort (timpul scurs până la mișcarea motorului primar) este de 2 secunde și toleranța de realizare a referinței este de $5\% P_n$.”

v) La articolul 42, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Cerințele prevăzute la alin. (1) includ:

(a) domeniul de frecvență în care este admisă conectarea automată, respectiv $(47,5\pm 51)$ Hz, domeniul de tensiune $(0,9—1,1) U_n$, timpul de observare (inclusiv timpul de sincronizare) de maximum 300 secunde;

(b) rampa admisă pentru creșterea puterii active după conectare, de regulă, de maximum 20% din P_n/min (indicată de producătorul grupului generator sincron).”

w) Articolul 43 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 43. — Grupurile generatoare sincrone de categorie C trebuie să asigure răspunsul limitat la abaterile de frecvență în cazul scăderii frecvenței (RFA-SC), astfel:

(a) trebuie să poată mobiliza puterea activă ca răspuns la scăderea frecvenței sub un prag de frecvență de 49,8 Hz și cu un statism stabilit de OTS pentru fiecare grup generator sincron la PIF sau prin dispoziții în limitele $(2\pm 12)\%$, de regulă, la valoarea de 5%, în conformitate cu figura 3C;

(b) activarea răspunsului în putere activă la abaterile de frecvență nu trebuie întârziată în mod nejustificat. În cazul în care întârzierea, denumită timp mort și notată cu t_1 în figura 5C, este mai mare de două secunde, gestionarul grupului generator sincron trebuie să justifice această întârziere la OTS;

(c) la funcționarea în modul RFA-SC, grupul generator sincron trebuie să asigure o creștere de putere până la puterea maximă. De regulă, o creștere de putere de 20% din P_n datorată scăderii de frecvență trebuie să fie realizată în cel mult 5 minute;

(d) grupul generator sincron trebuie să funcționeze stabil în modul RFA-SC pe durata unor frecvențe mai mici de 49,8 Hz. Stabilizarea puterii în domeniul de toleranță de $2,5\% P_n$ trebuie să se realizeze într-un timp de cel mult 6 minute.”

x) La articolul 44, litera (d) și tabelul 2C se modifică și vor avea următorul cuprins:

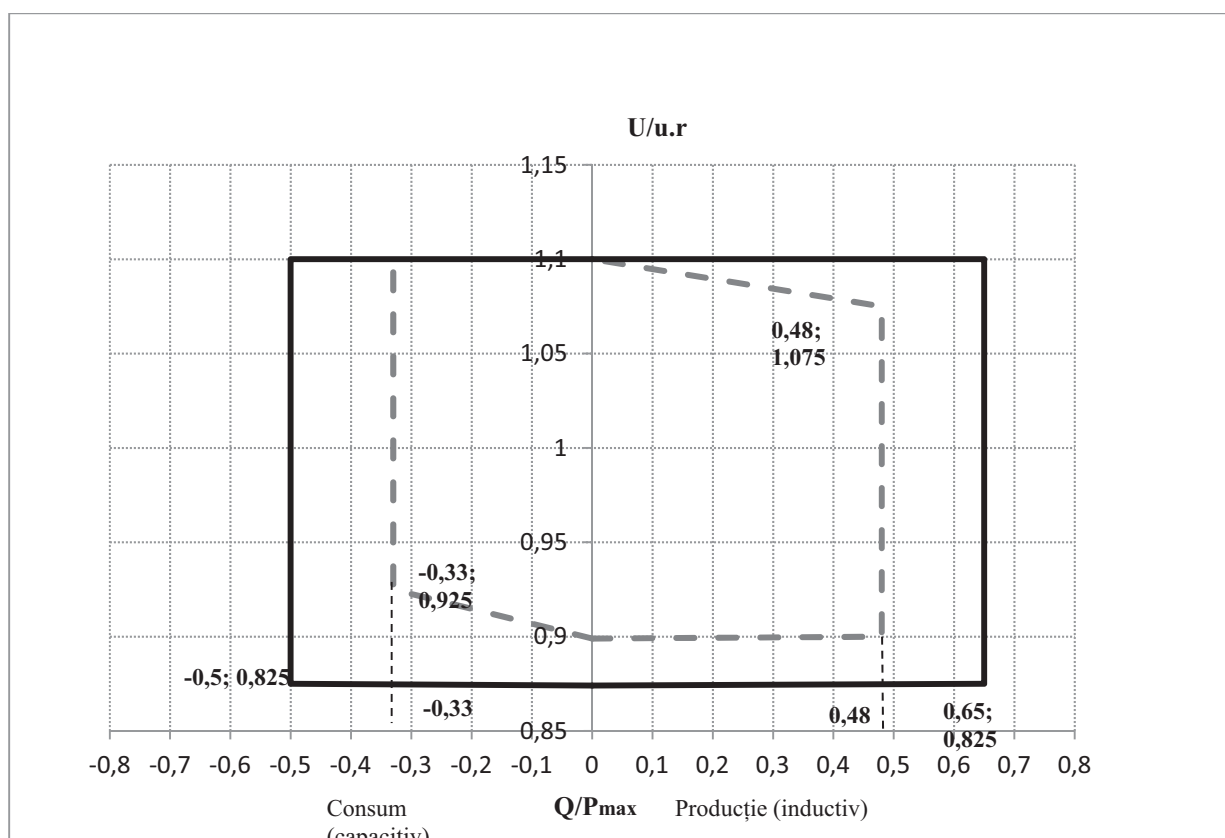
„(d) întârzierea la activarea puterii active ca răspuns la abaterile de frecvență (timpul mort) să nu fie mai mare de 2 secunde și să nu fie întârziată în mod nejustificat. În cazul în care întârzierea la activarea inițială este mai mare de două secunde, gestionarul grupului generator sincron trebuie să furnizeze dovezi tehnice care să demonstreze motivele pentru care este necesară o perioadă mai lungă de timp;

Tabelul 2C. Parametrii de răspuns în putere activă la abaterea de frecvență (a se vedea figura 5C)

Parametri	Intervale
Variația puterii active raportată la puterea maximă	$\frac{ \Delta P_1 }{P_{\max}}$ 1,5—10%
Zona de insensibilitate pentru răspunsul la abaterea de frecvență	$ \Delta f_i $ 10 mHz
	$\frac{ \Delta f_i }{f_n}$ 0,02—0,06%
Bandă moartă pentru răspunsul la abaterea de frecvență *	0 Mhz
* După calificarea grupurilor pentru furnizarea rezervei de stabilizare a frecvenței (RSF), această valoare se setează la 0 mHz pentru grupurile furnizoare de RSF, iar la celelalte grupuri OTS va decide valoarea diferit de 0 mHz, astfel încât impactul asupra reglajului de frecvență să fie minim.	
Statism s_1 în funcție de tipul centralei (hidro, termo, ciclu combinat etc.)**	2—12%”
** Statismul grupurilor este dispus de către OTS la valorile necesare acoperirii rezervei de reglaj de stabilizare a frecvenței stabilite la nivel SEN (doar la grupurile furnizoare de reglaj de stabilizare a frecvenței). De regulă, pentru grupurile hidroelectrice statismul este de $(4\pm 5)\%$, asigurând o rezervă de $(10\pm 8)\%$ din P_n , respectiv pentru grupuri termoelectrice, statismul este de $(5\pm 8)\%$, asigurând o rezervă de $(8\pm 5)\% P_n$.	

y) La articolul 49, figura 7C se modifică și va avea următorul cuprins:

„Fig. 7C Diagrama U—Q/P_{max} a unui grup generator sincron*)

*) Figura 7C este reprodusă în facsimil.”

z) La articolul 53, litera (b) și tabelul 1D se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(b) În ceea ce privește capacitatea de a suporta viteze de variație a frecvenței:

- grupul generator sincron trebuie să rămână conectat la rețea și să funcționeze la o viteză de variație a frecvenței de cel mult ± 2 Hz/sec pentru un interval de timp de 500 ms, de cel mult $\pm 1,5$ Hz/s pentru un interval de timp de 1000 ms și de cel mult $\pm 1,25$ Hz/s pentru un interval de timp de 2000 ms, în funcție de tipul de tehnologie, de puterea de scurtcircuit a sistemului în punctul de racordare și de inerția disponibilă la nivelul zonei sincrone;
- valorile prevăzute la pct. i) se comunică gestionarului grupului generator sincron, la emiterea ATR;
- operatorul de rețea relevant coordonează reglajul protecției din punctul de racordare la viteza de variație a frecvenței generatorului sincron, la momentul punerii în funcțiune.

Tabelul 1D. Durata minimă de timp în care un grup generator sincron de categorie D trebuie să fie capabil să rămână conectat la rețea și să funcționeze la frecvențe care se abat de la valoarea nominală

Domeniul de frecvențe	Durata de funcționare
47,5 Hz — 48,5 Hz	Minimum 30 de minute
48,5 Hz — 49 Hz	Minimum 30 de minute
49 Hz — 51 Hz	Nelimitat
51,0 Hz — 51,5 Hz	30 de minute”

aa) Articolul 54 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 54. — Grupurile generatoare sincrone de categorie D trebuie să aibă capacitatea de a asigura un răspuns limitat la abaterile de frecvență, respectiv la creșterile de frecvență peste valoarea nominală de 50 Hz (RFA-CR), astfel:

(a) la creșterile de frecvență, grupul generator sincron trebuie să scadă puterea activă produsă, corespunzător variației de frecvență, în conformitate cu figura 1D și cu următorii parametri:

- pragul de frecvență de la care grupul generator sincron asigură răspunsul la creșterea de frecvență este 50,2 Hz;
- valoarea statismului setat se situează între 2% și 12% și este dispusă de operatorul de rețea relevant prin dispoziții de dispecer, la punerea în funcțiune a grupului generator sincron. De regulă, valoarea statismului este de 5%;
- grupul generator sincron trebuie să fie capabil să scadă puterea activă corespunzătoare variației de frecvență cu o întârziere inițială mai mică de 2 secunde. În cazul în care această întârziere este mai mare de 2 secunde, gestionarul grupului generator sincron justifică această întârziere, furnizând dovezi tehnice către OTS. Timpul de scădere a puterii, în cazul creșterii de frecvență, trebuie să fie mai mic sau egal cu 8 secunde pentru o variație de putere de 45% din puterea activă maximă;

(b) la atingerea puterii corespunzătoare abaterii de frecvență (sub acțiunea reglajului automat) până la puterea minimă de reglaj, grupul generator sincron este capabil:

- i) să stabilizeze puterea activată, în banda de toleranță admisă (de regulă, $\pm 5\% P_n$), într-un timp de maximum 30 secunde, și să funcționeze în continuare la acest nivel; sau
- ii) să reducă în continuare puterea activă produsă, conform dispoziției de dispecer și în conformitate cu propria caracteristică tehnică, transmisă odată cu datele tehnice și care nu se abate de la caracteristicile funcționale ale grupurilor generatoare sincrone de același tip;

(c) abaterea permisă pentru atingerea nivelului minim de reglaj este de $\pm 5\% P_n$;

(d) grupul generator sincron trebuie să fie stabil pe durata funcționării în modul RFA-CR, la creșteri ale frecvenței peste 50,2 Hz. Când RFA-CR este activ, consemnul RFA-CR prevalează asupra oricărei referințe a puterii active.”

ab) **Articolul 56 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 56. — OTS stabilește reducerea de putere activă produsă de grupul generator sincron de categorie D față de puterea activă maximă produsă, ca urmare a scăderii frecvenței, în limitele admisibile prezentate în figura 2D, astfel:

(a) la scăderea frecvenței sub 49 Hz se admite reducerea de putere activă de la puterea maximă produsă, cu un procent egal cu 2% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Timpul maxim necesar stabilizării frecvenței sistemului și în care are loc reducerea puterii active este de 30 de secunde (t_2). Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime produse în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei punctate;

(b) se admite reducerea de putere activă de la puterea activă maximă produsă la scăderea frecvenței sub 49,5 Hz, cu un procent maxim de 10% din puterea activă maximă produsă la frecvența de 50 Hz, pentru fiecare scădere a frecvenței cu 1 Hz. Durata maximă de menținere a puterii active produse (reduse) la scăderea frecvenței este de 30 de minute (t_3), în lipsa unei dispoziții de dispecer, cu condiția ca frecvența să nu scadă sub 47,5 Hz. Este admisă orice curbă de reducere a puterii active maxime în funcție de frecvență, care se situează deasupra liniei continue.

(c) În cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, timpul t_3 are valoarea precizată la lit. (b).”

ac) **Articolul 57 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 57. — (1) Reducerea admisibilă de putere activă față de puterea activă maximă produsă, în cazul unor abateri de frecvență sub valoarea de 49,5 Hz, se stabilește:

(a) în condiții de mediu standard corespunzătoare temperaturii de 20 grade Celsius;

(b) în funcție de capabilitatea tehnică a grupurilor generatoare sincrone.

(2) Gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de

temperaturi: 10°C, 0°C, 15°C, 25°C, 30°C, 40°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 4 la prezenta normă tehnică.

(3) În cazul particular al grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu gaz, gestionarul grupului generator sincron transmite operatorului de rețea relevant și OTS diagrama de dependență a puterii active de temperatură pentru cel puțin un set de temperaturi: 10°C, 5°C, 0°C, 5°C, 10°C, 15°C, 25°C, 30°C, 35°C, 40°C, 45°C și 50°C și datele tehnice privitoare la capabilitatea tehnică a grupului generator sincron, prevăzute în anexa nr. 4 la prezenta normă tehnică.

(4) Operatorul de rețea relevant ia în considerare, la stabilirea reducerii admisibile de putere activă față de puterea activă maximă produsă, limitele tehnice ale grupurilor generatoare sincrone.

(5) Datele prevăzute la alin. (2) și (3) se transmit în etapa de punere în funcțiune, aferentă procesului de racordare.”

ad) **La articolul 58, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(2) Timpul de atingere a referinței de putere activă sau viteza de variație a puterii active la modificarea referinței se încadrează în domeniul $(2\pm 40)\% P_n/\text{min}$ în funcție de tehnologie, timpul mort (timpul scurs până la mișcarea motorului primar) este de 2 secunde și toleranța de realizare a referinței este de $5\% P_n$.”

ae) **Articolul 60 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 60. — Grupurile generatoare sincrone de categorie D trebuie să asigure răspunsul limitat la abaterile de frecvență în cazul scăderii frecvenței (RFA-SC), astfel:

(a) trebuie să poată mobiliza puterea activă ca răspuns la scăderea frecvenței sub un prag de frecvență de 49,8 Hz și cu un statism stabilit de OTS pentru fiecare grup generator sincron la PIF sau prin dispoziții în limitele $(2\pm 12)\%$, de regulă, la valoarea de 5%, în conformitate cu figura 3D;

(b) activarea răspunsului în putere activă la abaterile de frecvență nu trebuie întârziată în mod nejustificat. În cazul în care întârzierea, denumită *timp mort* și notată cu t_1 în figura 5D, este mai mare de două secunde, gestionarul grupului generator sincron trebuie să justifice această întârziere la OTS;

(c) la funcționarea în modul RFA-SC, grupul generator sincron trebuie să asigure o creștere de putere până la puterea maximă. De regulă, o creștere de putere de 20% din P_n datorată scăderii de frecvență trebuie să fie realizată în cel mult 5 minute;

(d) grupul generator sincron trebuie să funcționeze stabil în timpul modului RFA-SC pe durata unor frecvențe mai mici de 49,8 Hz. Stabilizarea puterii în domeniul de toleranță de 5% P_n trebuie să se realizeze într-un timp de cel mult 6 minute.”

af) **La articolul 61, litera (d) și tabelul 2D se modifică și vor avea următorul cuprins:**

„(d) întârzierea la activarea puterii active ca răspuns la abaterile de frecvență (timpul mort) să nu fie mai mare de 2 secunde și să nu fie întârziată în mod nejustificat. În cazul în care întârzierea la activarea inițială este mai mare de 2 secunde, gestionarul grupului generator sincron trebuie să furnizeze dovezi tehnice care să demonstreze motivele pentru care este necesară o perioadă mai lungă de timp;

.....

Tabelul 2D. Parametrii de răspuns în putere activă la abaterea de frecvență (a se vedea figura 5D)

Parametri	Intervale
Variația puterii active raportată la puterea maximă	$\frac{ \Delta P_1 }{P_{\max}}$ 1,5—10%
Zona de insensibilitate pentru răspunsul la abaterea de frecvență	$ \Delta f_i $ 10 mHz
	$\frac{ \Delta f_i }{f_n}$ 0,02—0,06%
Bandă moartă pentru răspunsul la abaterea de frecvență* *După calificarea grupurilor pentru furnizarea rezervei de stabilizare a frecvenței (RSF), această valoare se setează la 0 mHz pentru grupurile furnizoare de RSF, iar la celelalte grupuri OTS va decide valoarea diferit de 0 mHz, astfel încât impactul asupra reglajului de frecvență să fie minim.	0 mHz
Statism s_1 în funcție de tipul centralei (hidro, termo, ciclu combinat etc.)** **Statismul grupurilor este dispus de OTS la valorile necesare acoperirii rezervei de reglaj de stabilizare a frecvenței stabilite la nivel SEN (doar la grupurile furnizoare de reglaj de stabilizare a frecvenței). De regulă, pentru grupurile hidroelectrice statismul este de (4+5)%, asigurând o rezervă de (10+8)% din P_n , respectiv pentru grupurile termoelectrice, statismul este de (5+8)%, asigurând o rezervă de (8+5)% P_n .	2—12%”

ag) **La articolul 63, litera (c) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(c) revenirea puterii active după eliminarea defectului; în cazul grupurilor generatoare sincrone acționate de turbine cu ventile cu închidere rapidă, începe din momentul revenirii tensiunii peste valoarea de 85% U_n și într-un interval de timp dispus de OTS de până la 10 secunde, cu o toleranță de 10% din valoarea puterii active măsurată înainte de defect.”

ah) **La articolul 65, litera (d) se modifică și va avea următorul cuprins:**

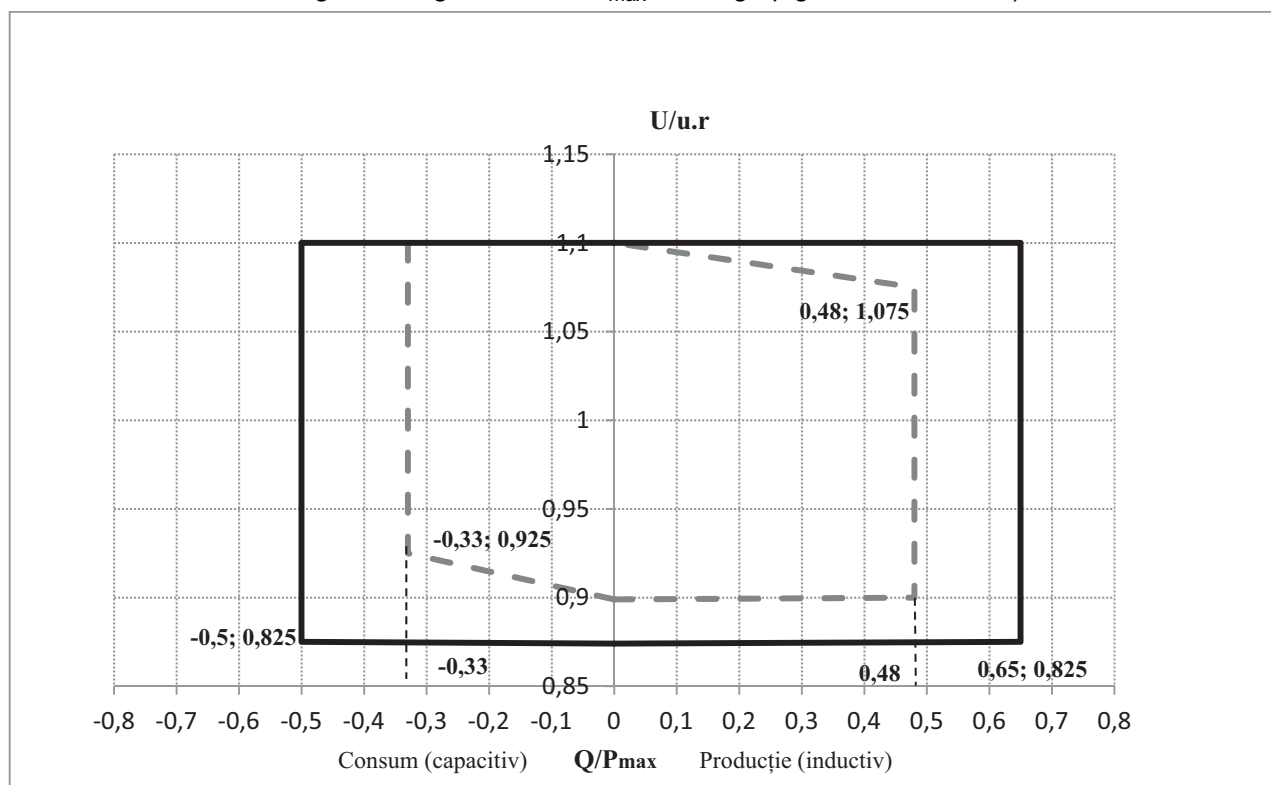
„(d) operatorul de rețea relevant și gestionarul grupului generator sincron convin și stabilesc, înaintea punerii în

funcțiune, parametrii dispozitivelor de sincronizare pentru a permite sincronizarea grupului generator sincron, după cum urmează:

- domeniul de tensiune, $\pm 10\% U_n$ (la borne);
- domeniul de frecvență (47,5—51) Hz;
- domeniul de defazaj mai mic de 10° ;
- sucesiunea fazelor;
- diferența de tensiune mai mică de $10\% U_n$ și diferența de frecvență mai mică de 50 mHz;
- timpul de observare/validare (inclusiv timpul de sincronizare) și menținere a parametrilor măsurați în domeniul precizat.”

ai) **La articolul 66, figura 7D, tabelul 6D și tabelul 7D se modifică și vor avea următorul cuprins:**

„Fig. 7D. Diagrama $U—Q/P_{\max}$ a unui grup generator sincron*”

*) Figura 7D este reprodusă în facsimil.

Tabelul 6D. Durata minimă de funcționare
a unui grup generator sincron
pentru tensiunea de 110 kV, respectiv 220 kV

Domeniul de tensiune	Perioada de funcționare
0,85 u.r. — 0,90 u.r.	60 de minute
0,90 u.r. — 1,118 u.r.	Nelimitată
1,118 u.r. — 1,15 u.r.	20 de minute

NOTĂ:

Tabelul 6D prezintă duratele minime de timp în care un grup generator sincron trebuie să fie capabil să funcționeze fără a se deconecta, când valoarea tensiunilor de rețea în punctul de racordare/delimitare, după caz, se abate de la valoarea referință 1 u.r. De regulă, valoarea maximă de funcționare nelimitată pentru tensiunea nominală de 110 kV este de 123 kV, respectiv pentru tensiunea nominală de 220 kV, de 245 kV, ca valori absolute. Pentru zone de rețea în care se convin durate mai mari de 20 minute, de funcționare la valori ale tensiunii de peste 1,118 u.r., durata nu poate depăși 60 minute. Valorile se convin în baza unor contracte bilaterale încheiate între ORR și utilizatori.

aj) **Articolul 75 se abrogă.**

Art. II. — Operatorii economici din sectorul energiei electrice duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin, iar entitățile organizatorice din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei urmăresc respectarea prevederilor prezentului ordin.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data de 27 aprilie 2019.

p. Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,
Henorel Florin Soreață

București, 19 decembrie 2018.
Nr. 214.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ70050699XX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

